

Program szkolenia
kadry akademickiej WAT

WYKORZYSTANIE WIEDZY Z ZAKRESU
PROJEKTOWANIA UNIWERSALNEGO

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

Informacje organizacyjne:

Czas: 3 dni (24 h / 3 dni × 8h dydaktycznych)

Cel główny:

- przygotowanie uczestników do prowadzenia działalności szkoleniowej (zajęć na studiach I i II stopnia) w zakresie projektowania uniwersalnego ukierunkowanego na transport i mobilność osób o szczególnych potrzebach uczestniczących w ruchu drogowym

Cele szczegółowe:

- zapoznanie uczestników z założeniami projektowania uniwersalnego ukierunkowanego na transport i mobilność osób o szczególnych potrzebach;
- zapoznanie uczestników z podstawowymi definicjami, charakterystyką i potrzebami osób o specjalnych potrzebach uczestniczących w ruchu drogowym;
- zapoznanie uczestników z metodyką prowadzenia zajęć;

Metody szkoleniowe:

- wykłady i prezentacje multimedialne
- praca w grupach
- ćwiczenia praktyczne

Materiały dla uczestników:

- materiały szkoleniowe są zawarte w opracowanej przez zespoły ITS, UKSW, WAT „bazie wiedzy” pt. Projektowanie uniwersalne w kontekście mobilności i dostępności transportu osobistego osób o szczególnych potrzebach (część 1-4).

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

Dzień 1

Cele:

- zapoznanie uczestników z celami projektu
- zapoznanie uczestników z programem szkolenia
- wprowadzenie w tematykę osób o specjalnych potrzebach
- wprowadzenie w tematykę projektowania uniwersalnego

Część 1: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
1.	<p>Zapoznanie uczestników szkolenia z głównymi celami projektu Centrum wiedzy o dostępności do transportu i mobilności osób o szczególnych potrzebach (CWoD)</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie prezentacji dotyczącej projektu CWoD, w tym głównych celów i założeń projektu – na wstępie zaproszenie uczestników do skojarzeń na temat tego, jakie mogą być cele tego projektu, czemu ma służyć szkolenie – omówienie celu zadania 5, tj. przygotowanie do prowadzenia kształcenia i realizacji działalności szkoleniowej – przedstawienie haseł związanych z przedmiotami planowanymi do prowadzenia w ramach programów studiów <p>Zapoznanie z programem szkolenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie ramowego programu szkolenia <p>ANKIETA sprawdzająca poziom wiedzy uczestników o dostępności, projektowaniu uniwersalnym etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocena wiedzy uczestników przed cyklem szkoleniowym 	30'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja
		30'	praca indywidualna
2.	<p>Wprowadzenie w tematykę osób o szczególnych potrzebach, podstawowe pojęcia, klasyfikacje osób o szczególnych potrzebach</p> <ul style="list-style-type: none"> – zdefiniowanie podstawowych pojęć: bariery architektoniczne, dostępność: architektoniczna, cyfrowa i komunikacyjno-informacyjna, dyskryminacja, ergonomia, osoba o szczególnych potrzebach, osoba wykluczona, osoba zagrożona wykluczeniem społecznym i cyfrowym, osoba z niepełnosprawnościami, projektowanie uniwersalne, transport indywidualny i in. – klasyfikacja użytkowników (osób) o specjalnych potrzebach 	30'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

Przerwa: 15 minut

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

Część 2: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
3.	<p>Definicja i potrzeby osób o szczególnych potrzebach (OSP)</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówienie podstawowych definicji związanych z osobami o szczególnych potrzebach oraz charakterystyka potrzeb tychże osób – przedstawienie danych statystycznych dotyczących liczby osób z niepełnosprawnościami w Polsce – przedstawienie i omówienie wyników badania EHIS (European Health Interview Survey) – niepełnosprawność i stan zdrowia – przedstawienie problematyki osób z niepełnosprawnościami psychicznymi, intelektualnymi oraz z zaburzeniami funkcji poznawczej <p>+ ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o wymienienie przykładowych problemów, z jakimi mogą spotykać się w życiu codziennym osoby o szczególnych potrzebach w zależności od kategorii OSP</p>	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja
4.	<p>Klasyfikacje niepełnosprawności</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie informacji związanych z klasyfikacjami (kategoriami) niepełnosprawności – omówienie rodzajów wydawanych orzeczeń w związku z niepełnosprawnością – przedstawienie typów dysfunkcji osób niepełnosprawnych wraz przykładami najpopularniejszych zestawów urządzeń adaptacyjnych – omówienie skutków zaburzenia równowagi zdrowia oraz niepełnosprawności czasowej lub trwałej 	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

Przerwa: 15 minut

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

Część 3: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
5.	<p>Wykluczenie i włączanie społeczne osób o szczególnych potrzebach w zakresie mobilności</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowych informacji o wykluczeniu (i włączaniu) społecznym osób o szczególnych potrzebach w zakresie mobilności; włączanie a integracja – omówienie wykluczenia społecznego jako zjawiska psychologicznego – omówienie kwestii wykluczenia społecznego w związku z reakcjami na zespół stresu pourazowego wśród weteranów – omówienie kwestii włączania społecznego z perspektywy polityki Unii Europejskiej – omówienie zagadnienia wykluczenia transportowego oraz przedstawienie klasyfikacji wykluczeń związanych z transportem – omówienie przykładów interwencji przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu <p>+ ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o wskazanie – ich zdaniem – najtrudniejszych barier społecznych do pokonania dla osób o szczególnych potrzebach w zakresie transportu oraz o wpływ wykluczenia społecznego na zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne tych osób</p>	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja
6.	<p>Stereotypy, uprzedzenia, dyskryminacja</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowych informacji o zjawiskach stereotypów, uprzedzeń i dyskryminacji – omówienie konsekwencji uprzedzeń i stereotypów oraz przedstawienie sposobów ich modyfikacji – przedstawienie przykładów stereotypów o osobach o szczególnych potrzebach w zakresie mobilności <p>+ ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o wskazanie przykładów stereotypów wobec osób o specjalnych potrzebach w zakresie mobilności (tj. osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, kobiet w ciąży, osób z małymi dziećmi itp.)</p>	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

Przerwa: 15 minut

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

Część 4: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
7.	<p>Definicje związane z projektowaniem uniwersalnym</p> <ul style="list-style-type: none"> – geneza problemu projektowania uniwersalnego – przedstawienie podstawowych definicji związanych z projektowaniem uniwersalnym – zdefiniowanie pojęć: dostępność, projektowanie włączające – omówienie przykładowych obszarów projektowania uniwersalnego – określenie głównych celów projektowania uniwersalnego – 10 rzeczy, które warto wiedzieć o projektowaniu uniwersalnym + ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o: <ul style="list-style-type: none"> - zdefiniowanie pojęcia projektowanie uniwersalne (PU), - zdefiniowanie wybranych pojęć powiązanych z zagadnieniem PU, - określenie zależności między projektowaniem uniwersalnym, projektowaniem włączającym oraz dostępnością 	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja
8.	<p>Projektowanie uniwersalne w przepisach prawa</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowej wiedzy w zakresie uwarunkowań prawnych projektowania uniwersalnego oraz pojęć z nim związanych <p>Założenia projektowania uniwersalnego</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówienie podstawowych zasad projektowania uniwersalnego – przedstawienie przykładów zastosowania siedmiu zasad projektowania uniwersalnego + ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o zobrazowanie na wybranym przykładzie każdej z siedmiu zasad projektowania uniwersalnego, tj.: (1) równy dostęp, (2) elastyczność użytkowania, (3) prostota i intuicyjność, (4) czytelna informacja, (5) tolerancja na błędy, (6) minimalizowanie wysiłku fizycznego, (7) parametry i wielkość przestrzeni umożliwiające dostęp i użytkowanie 	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

Dzień 2

Cele:

- zapoznanie uczestników z tematyką projektowania uniwersalnego
- zapoznanie uczestników z tematyką zrównoważonego rozwoju, dostępności do transportu i mobilności osób o szczególnych potrzebach
- omówienie procesów medycznych i psychologicznych wpływających na zachowanie w ruchu drogowym, w szczególności osób starszych

Część 1: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
1.	<p>Korzyści projektowania uniwersalnego – omówienie korzyści płynących z zastosowania w codziennej praktyce inżynierskiej projektowania uniwersalnego</p> <p>Dobre praktyki projektowania uniwersalnego – omówienie dobrych praktyk projektowania uniwersalnego, w kontekście 7 zasad projektowania uniwersalnego</p> <p>+ ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o wskazanie obszarów, w których – ich zdaniem – najbardziej zauważalne są korzyści z projektowania uniwersalnego; podanie przykładów wraz z krótkim uzasadnieniem</p> <p>+ ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o wskazanie przykładów dobrych praktyk w każdej z siedmiu zasad projektowania uniwersalnego: (1) równy dostęp, (2) elastyczność użytkowania, (3) prostota i intuicyjność, (4) czytelna informacja, (5) tolerancja na błędy, (6) minimalizowanie wysiłku fizycznego, (7) parametry i wielkość przestrzeni umożliwiające dostęp i użytkowanie</p>	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja
2.	<p>Projektowanie uniwersalne w transporcie indywidualnym – ukazanie konieczności zastosowania projektowania uniwersalnego w transporcie indywidualnym</p> <p>– omówienie klasyfikacji środków transportu wykorzystywanych w transporcie indywidualnym osób o szczególnych potrzebach</p> <p>– omówienie wymagań ergonomicznych dotyczących rozwiązań konstrukcyjnych pojazdu zapewniających łatwe wsiadanie lub wysiadanie, kierowanie, załadunek i wyładunek wózka inwalidzkiego oraz czynności obsługowe</p> <p>+ ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o wskazanie kryteriów podziału środków transportu wykorzystywanych w transporcie indywidualnym osób o szczególnych potrzebach; omówienie ergonomicznych obszarów problemowych związanych z adaptacją pojazdu dla określonej osoby z niepełnosprawnością ruchową</p>	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

Część 2: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
3.	<p>Zrównoważony rozwój i jego cele dotyczące dostępności do transportu i mobilności osób o szczególnych potrzebach</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowych informacji o zrównoważonym rozwoju i jego założeniach – omówienie hasłowo 17 celów zdefiniowanych przez OGR oraz powiązanych z nimi zadań, które oddają trzy obszary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy <p>Zagrożenia osób o szczególnych potrzebach w ruchu drogowym</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowych informacji o zagrożeniach osób o szczególnych potrzebach w ruchu drogowym – omówienie wyników analizy danych o wypadkach z udziałem osób o szczególnych potrzebach <p>Dostępność transportowa i pojęcia pokrewne w kontekście mobilności osób o szczególnych potrzebach</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowych informacji o dostępności transportu i zagadnieniach pokrewnych; zdefiniowanie dostępności transportowej i klasyfikacje metod badawczych tego zagadnienia – zdefiniowanie transportu multimodalnego + ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o wskazanie – ich zdaniem – głównych problemów dotyczących sytuacji osób o ograniczonych potrzebach związanych z realizacją celów zrównoważonego rozwoju, w tym w szczególności dotyczące dostępności transportu i mobilnością + ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o przeanalizowanie dostępności transportowej w swojej miejscowości/gminie/regionie 	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja
4.	<p>Starzenie się i pojęcia pokrewne</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowych informacji o starzeniu się i zagadnieniach pokrewnych – omówienie statystyk dotyczących osób starszych z ostatnich lat oraz prognozy na najbliższe lata – scharakteryzowanie czterech najważniejszych teorii na temat starzenia <p>Starsi kierowcy w świetle badań</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowych informacji o problematyce starszych kierowców w kontekście mobilności osób z niepełnosprawnościami – omówienie głównych problemów starszych kierowców prowadzących do wypadków drogowych – przedstawienie i omówienie wyników badań świadomości kierowców 50+ odnośnie zagadnień bezpieczeństwa ruchu drogowego 	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

<p>+ ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o wskazanie własnych skojarzeń ze starością oraz określenie „cech” charakterystycznych dla osób starszych; określenie wpływu wieku i niepełnosprawności na możliwość i jakość podróżowania oraz bezpieczeństwo w ruchu drogowym; wskazanie przykładów działań podejmowanych w celu zagwarantowania osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami możliwości i odpowiedniej jakości podróżowania oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym</p>		
---	--	--

Przerwa: 15 minut

Część 3: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
5.	<p>Procesy medyczne i psychologiczne wpływające na zachowanie w ruchu drogowym, w szczególności osób starszych; wpływ zmęczenia, leków, alkoholu i narkotyków na kierowanie pojazdem</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowych informacji dotyczących procesów medycznych i psychologicznych wpływających na zachowanie w ruchu drogowym, w szczególności osób starszych oraz wpływ zmęczenia, leków, alkoholu i narkotyków na kierowanie pojazdem – omówienie wpływu na kierowanie pojazdem zmian zachodzących w organizmie człowieka w zakresie odbioru sygnałów wzrokowych, dźwiękowych, stanu układu mięśniowo-szkieletowego, czasu reakcji i poziomu koncentracji uwagi <p>+ ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o przeanalizowanie ulotek popularnych leków z domowej apteczki, w kontekście negatywnego wpływu ich stosowania na kierowanie pojazdem</p>	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja
6.	<p>Kierowca z niepełnosprawnością – aktualny stan wsparcia w obszarze mobilności na świecie i w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowych informacji o kierowcach z niepełnosprawnościami, skali problemu, doświadczeniach krajowych i zagranicznych w tym obszarze <p>Przywileje osób z niepełnosprawnościami w ruchu drogowym</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawienie podstawowych informacji związanych z przywilejami osób z niepełnosprawnościami w Polsce odnoszącymi się do transportu i mobilności – omówienie zagadnień związanych z: „kartą parkingową” dla osoby z niepełnosprawnością (dokumenty potrzebne do wydania karty, korzyści z posiadania karty etc.), miejscami postojowymi dla osób niepełnosprawnych, opłatami za użytkowanie dróg, warunkami technicznymi dla dróg uwzględniającymi potrzeby osób niepełnosprawnych i in. 	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

	<p>+ ćwiczenie kontrolne – pytanie do uczestników o szkolenia dla kandydatów z niepełnosprawnościami na kierowców – czy słyszeli o takich szkoleniach, jaka jest ich dostępność w okolicy itp.</p> <p>+ ćwiczenie kontrolne – prośba do uczestników o wskazanie przywilejów osób z niepełnosprawnościami w ruchu drogowym</p>		
--	---	--	--

Przerwa: 15 minut

Część 4: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
7.	<p>Potrzeby osób z niepełnosprawnościami odnośnie usług motoryzacyjnych</p> <p>– przedstawienie podstawowych informacji związanych z potrzebami osób z niepełnosprawnościami w zakresie usług motoryzacyjnych odnoszących się do transportu indywidualnego</p> <p>Przepisy prawa regulujące dostęp do usług</p> <p>– przedstawienie podstawowych informacji związanych z przepisami prawa funkcjonującymi w Polsce odnoszącymi się do transportu osób ze szczególnymi potrzebami</p>	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja
8.	<p>Charakterystyka urządzeń adaptacyjnych dla kierowców/pasażerów z niepełnosprawnościami w pojazdach ITS</p> <p>– przedstawienie podstawowych informacji w zakresie rozwiązań technicznych (urządzeń adaptacyjnych) umożliwiających osobom o szczególnych potrzebach (kierowcom) przemieszczanie się i uczestnictwo w ruchu drogowym</p> <p>Wykorzystanie funkcji jazdy częściowo autonomicznej przez kierowców z dysfunkcjami ruchu</p> <p>– przedstawienie informacji o możliwościach wykorzystania nowych technologii dla osób z dysfunkcjami motorycznymi</p>	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

Dzień 3

Cele:

- zapoznanie uczestników z metodami i technikami prowadzenia zajęć;

Część 1: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
1.	Metody i techniki prowadzenia zajęć – 1 – omówienie metodyki prowadzenia zajęć dydaktycznych – omówienie zasad planowania zajęć dydaktycznych	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja
2.	Metody i techniki prowadzenia zajęć – 2 – omówienie metodyki komunikacji interpersonalnej (relacja nauczyciel–student) oraz moderowania pracy zespołów studentów – omówienie psychologicznych podstaw procesu uczenia się, stylów uczenia się i stylów nauczania	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

Przerwa: 15 minut

Część 2: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
3.	Metody i techniki prowadzenia zajęć – 3 – omówienie metodyki tworzenia materiałów dydaktycznych – omówienie współczesnych metod wspierania studentów w procesie uczenia się	90'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

Przerwa: 15 minut

Część 3: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
5.	Metody i techniki prowadzenia zajęć – 4 – omówienie metodyki prowadzenia zajęć ze szczególnym uwzględnieniem problemów osób o szczególnych potrzebach	90'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja

**CENTRUM WIEDZY O DOSTĘPNOŚCI DO TRANSPORTU I MOBILNOŚCI OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH
(POWR.03.05.00-00-CW07/20)**

Część 4: 90 minut

Pomoce dydaktyczne: —

	Temat zajęć / przebieg zajęć	Czas 1,5 h	Forma realizacji
7.	Kształcenie osób z niepełnosprawnościami na kierowców – <i>przedstawienie podstawowych informacji o kształceniu osób z niepełnosprawnościami na kierowców</i>	45'	prezentacja multimedialna (wykład) + dyskusja
8.	ANKIETA sprawdzająca poziom wiedzy uczestników o dostępności, projektowaniu uniwersalnym etc. – <i>ocena wiedzy uczestników przed cyklem szkoleniowym</i> Podsumowanie szkolenia – <i>rozdanie certyfikatów o ukończeniu szkolenia</i>	30' 15'	praca indywidualna